

Hollandse iconen omgezet in kunst

Vijftien kunstenaars buigen zich op de tentoonstelling 'Must See' over Nederlandse iconen. Zijn die beeldbepalend of juist clichés?

Door onze medewerker
Tracy Metz

In een boerenstal in Enkhuizen staan nu in plaats van koeien-negen melkbussen in het stro. Ze stromen doorlopend over, de 'melk' wordt steeds weer rondgepompt - waardoor er een weelderige melkplas ontstaat waar maar geen einde aan komt. Onderwijl klinkt uit luidsprekers het geloei van koeien. Kunstenaar Maze de Boer heeft bij een melkveehouder koeiengeluiden opgenomen.

De Boer is één van vijftien kunstenaars en ontwerpers die op uitnodiging van samensteller Anne van der Zwaag een bijdrage hebben geleverd aan de tentoonstelling *Must See*. Ze kregen allemaal een thema mee, of beter gezegd: een Hollands icoon. Koe, kaas, fiets, tulp, windmolen en zo verder - voor Nederland zelf de gewoonste zaak van de wereld, maar in de ogen van de buitenlandse toerist beeldbepalend.

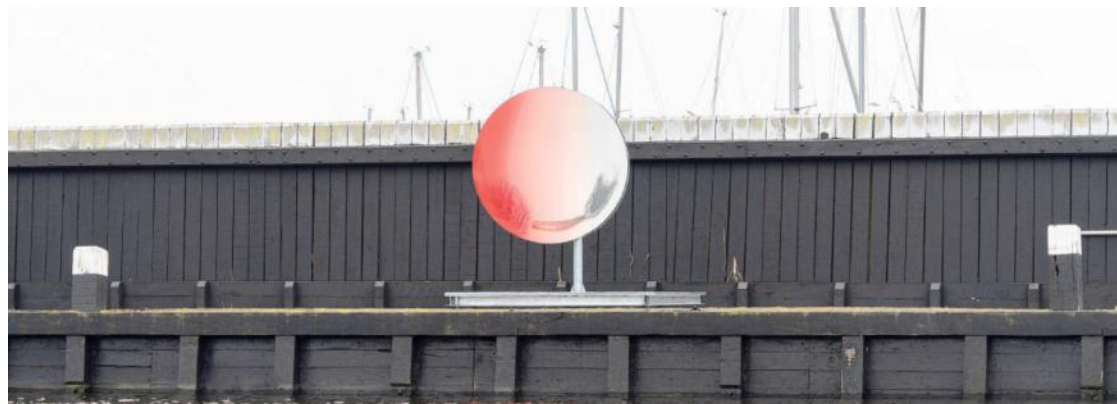
Wat voor een toerist een icoon is, voelt al snel als een cliché. En zo krijgt een vrolijke expositie een serieuze ondertoon: wat zeggen onze 'iconen' over ons, herkennen we ons zelf daarin?

Must See had op geen toepasselijk plek kunnen staan: de werken staan tussen 140 historische huizen en één boerderij in het buitenmuseum van het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen. Kunstenaar Leslie Nagel legt een link tussen het museum en haar kinetische sculptuur. Op de dijk zette ze een onderstel van een windmolen neer, maar dan van gaas, waarbinnen pollepels en schuimspaanen uit de collectie van het museum als dolgedraaide anemometers rondrazen. Ook Bart Schalekamp creëert beweging: aan één kant van een stang hangt hij een gewicht, aan de andere kant een uitvergroott fietswiel. „De fiets is eigenlijk een kine-

Glansrijk, illustratie van ontwerper Suzan Hijink.

FOTO SUZAN SUZAN HIJINK

Ontwerper **Boris Maas** plaatste aan de binnenhaven van Enkhuizen een grote ronddraaiende spiegel.

FOTO BORIS MAAS

tisch kunstwerk dat we allemaal elke dag gebruiken”, zegt Schalekamp in de video op de site van het museum. Alleen gaat deze fiets niet vooruit,

maar op en neer. Telkens stoot het wiel op een ronddraaiende hobbel van asfalt die hij in een gleuf in de grond heeft ingebouwd. Dan zweeft

het weer omhoog in een hypnotiserend, onvoorspelbaar ritme.

Hoe kunnen de multimedia van onze tijd een nieuwe betekenis ge-

ven aan dat beroemde souvenir van vroeger, de Ansichtkaart? Op een aantal grote schermen projecteert grafisch vormgever Dana Dijkgraaf - zelf verzamelaar van onder andere Ansichtkaarten - 'levende' Ansichtkaarten. Aan oude kaarten uit de collectie en historische beelden voegt ze animaties, video's, spotjes en illustraties toe in een vloeiende presentatie waar je helemaal in opgezogen wordt. Op een oude foto van de overstroming in Noord-Holland van 1916 staat een molen - maar nu met draaiende wieken. We zijn zo gewend geraakt aan bewegende beelden dat het even duurt voordat het tot je doordringt wat hier vreemd aan is.

De zee

Wie Nederland zegt, zegt: de zee. Geen wonder dat twee van de meest tot de verbeelding sprekende werken over de zee gaan. Jonge ontwerper Boris Maas plaatste aan de binnenhaven een grote ronddraaiende spiegel. Een rode waas aan de ene kant van de spiegel staat voor bakboord, groen betekent stuurboord aan de andere. En aan het uiterste puntje van het museumterrein, aan het IJsselmeer, plaatste Elmo Vermijs een observatorium, gemaakt van de afgedankte wijk van een windturbine. De gedachten erbij zijn talloos: van wat hebben de wieken mooie sculpturale vormen, of herbruikbare energie is mooi maar liever niet in mijn achtertuin tot waar laten we al die wieken na gebruik? Maar als je erdoorheen naar de horizon kijkt, als je via de wind naar de luchten en het water kijkt, denk je vooral: dit is Nederland.

Beeldende kunst

Must See. T/m 24/10 in het Zuiderzeemuseum, Enkhuizen.

Inl: zuiderzeemuseum.nl

●●●●○